

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

4ο εξάμηνο

Διδάσκουσα: Μαρία Π. Καλογερά, Οικονομολόγος, MBA, Διδάκτωρ Διοίκησης Επιχειρήσεων

Σκοπός του μαθήματος

Να αναδείξει τις **βασικές έννοιες της οργάνωσης και διοίκησης** εστιάζοντας στην κατανόηση των **τεχνικών ανάπτυξης της παραγωγής των βιομηχανιών τροφίμων.**

Να συντελέσει στην ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής των θεωρητικών γνώσεων σε πρακτικά σενάρια, με αποτέλεσμα τη **δυνατότητα λήψης αποφάσεων με βάση την οικονομική ανάλυση και τη διαχείριση επιχειρήσεων** στον ευρύτερο τομέα των τροφίμων.

Μετά το πέρας του μαθήματος, θα είμαστε σε θέση:

- Να κατέχουμε τις διαδικασίες ανάλυσης των **συντελεστών οργάνωσης της παραγωγής**, των **οικονομικών δεικτών**, των **προσδιοριστικών παραγόντων** που επηρεάζουν τη χωροθέτηση των εργοστασίων και την οικονομική απόδοσή τους.
- Να γνωρίσουμε τις **βασικές έννοιες οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων** τροφίμων.
- Να κατανοήσουμε τον ρόλο που διαδραματίζουν οι διάφοροι παράγοντες παραγωγής στην **υλοποίηση επιχειρησιακών σχεδίων**, καθώς και τον τρόπο που επηρεάζουν το **κόστος παραγωγής** και τον **προϋπολογισμό** των εν λόγω επιχειρήσεων.
- Να γνωρίσουμε και να παρακολουθήσουμε τις **σύγχρονες τάσεις** και **εξελίξεις** του **μάνατζμεντ**.

Μετά το πέρας του μαθήματος, θα είμαστε σε θέση:

- Να αναγνωρίσουμε τα **εμπόδια εισόδου** σε μία αγορά ή παραγωγικό κλάδο.
- Να αξιοποιήσουμε τεχνικές ανάλυσης οικονομικών δεικτών στη λήψη αποφάσεων των επιχειρήσεων τροφίμων κάτω από **διαφορετικές συνθήκες εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος**.
- Να εξοικειωθούμε με τις **αρχές χρηματοοικονομικής διοίκησης** μιας επιχείρησης και τις **μεθόδους αξιολόγησης επενδύσεων**.

Μαθησιακές Ενότητες

1. Γνωριμία & παρουσίαση περιεχομένου μαθήματος στους φοιτητές.
2. Εισαγωγή στη Διοίκηση και Διαχείριση.
3. Λειτουργίες της Διοίκησης και Διαχείρισης.
4. Δομές επιχειρήσεων.
5. Χρηματοοικονομική: Ανάλυση – Ερμηνεία.
6. Κέρδη και ζημιές.
7. Προετοιμασία και χρήση λογιστικών στοιχείων.
8. Κατάρτιση προϋπολογισμού.
9. Αξιολόγηση επενδύσεων στη Βιομηχανία Τροφίμων.
10. Ανάλυση επενδυτικών αποφάσεων.

Μαθησιακές Ενότητες

11. Επενδύσεις και διασφάλιση κεφαλαίων.
12. Ανάλυση των ρίσκων – Εφαρμογές.
13. Χρηματοοικονομική διαχείριση και ρόλος Οικονομικών Διαχειριστών.
14. Εισαγωγή στην ανάλυση προσφοράς και ζήτησης.
15. Η θεωρία της κατανάλωσης.
16. Εφαρμοσμένη ανάλυση της ζήτησης - Από τη θεωρία στην πράξη.
17. Χρονικές σειρές.
18. Μελέτες προϋπολογισμού των νοικοκυριών.
19. Η θεωρία της παραγωγής.

Μαθησιακές Ενότητες

- 20. Εφαρμοσμένη ανάλυση της παραγωγής.
 - 20.1 Συναρτήσεις παραγωγής, κόστους, κέρδους, προμήθειας – προσφοράς.
- 21. Διαμόρφωση τιμών στις αγορές τροφίμων.
- 22. Σχέση τιμών και βάθους χρόνου.
 - 22.1 Τάσεις και κύκλοι τιμών. Εποχική διακύμανση τιμών και αποθήκευση.
- 23. Σχέση τιμών και αγοράς.
 - 23.1 Εμπόριο μεταξύ δύο χωρών, πολλών χωρών, το μοντέλο των μεταφορών.
- 24. Ανακεφαλαίωση με πρακτικές εφαρμογές.

Διαφορές παραγωγής προϊόντων με παροχή υπηρεσιών

 ΠΡΟΪΟΝ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
Φύση: Φυσικό	Φύση: Υπηρεσία ή εμπειρία
Παραγωγή: Φυσική μετατροπή υλικών	Παραγωγή: εξειδικευμένες γνώσεις ή δεξιότητες
Διαχείριση αποθεμάτων: αποθήκευση αποθεμάτων & προϊόντων	Διαχείριση αποθεμάτων: παράγοντες όπως ανθρώπινη δύναμη & χρήση χρόνου
Επαφή με πελάτες: μικρή	Επαφή με πελάτες: μεγάλη
Μέτρηση Ποιότητας	Δυσκολία μέτρησης ποιότητας
Χρόνος παράδοσης: Αναλόγως του πόσο ευπαθές είναι	Χρόνος παράδοσης: Αναλόγως του έργου

Εισαγωγή στη Διοίκηση και Διαχείριση της Παραγωγής

Ο ορισμός της παραγωγής αναφέρεται στη διαδικασία με την οποία μετατρέπονται οι πόροι σε προϊόντα ή υπηρεσίες που έχουν αξία για τους καταναλωτές.

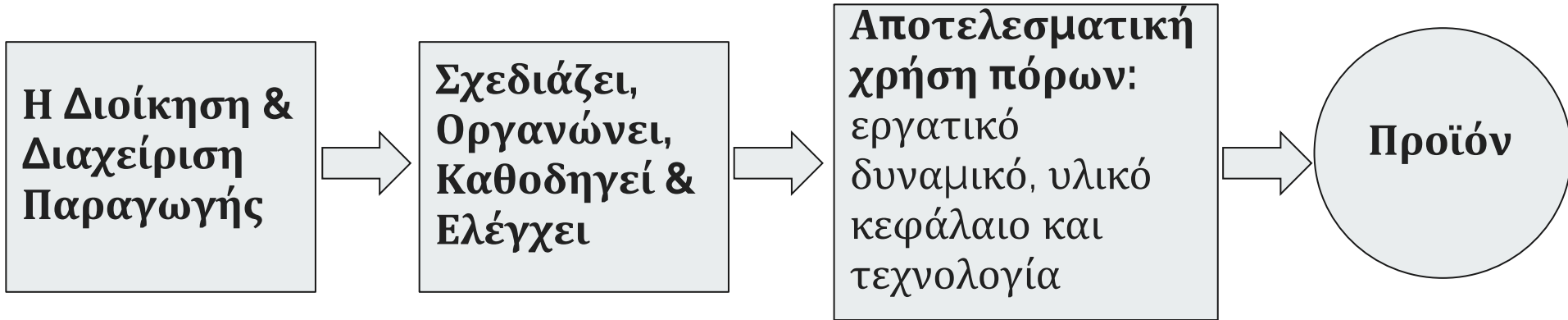
Παραγωγή είναι κάθε οργανωμένη δραστηριότητα που αποσκοπεί στην **αύξηση της αξίας ή της χρησιμότητας υλικών πραγμάτων**, με την ανάλωση κάποιων πόρων (υλικών, εργασίας κλπ.).

Παραγωγικό σύστημα είναι **κάθε σύστημα**, δηλαδή **κάθε οργανωμένο σύνολο στοιχείων** που παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες.

Εισαγωγή στη Διοίκηση και Διαχείριση της Παραγωγής

Λειτουργίες της Διοίκησης και Διαχείρισης

Προγραμματισμός / Σχεδιασμός

- Καθορισμός Στόχων
- Καταγραφή εναλλακτικών
- Αξιολόγηση
- Επιλογή
- Πρόγραμμα Δράσης

Οργάνωση

- Διαμορφώνονται οι δομές
- Επιμερίζονται οι εργασίες

Καθοδήγηση

- Κοινοποίηση στόχων
- Θέσπιση προϋπολογιστικού ελέγχου
- Εκπαίδευση προσωπικού

Λήψη Αποφάσεων

- Καθιέρωση προτύπων ως προς τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και το κόστος/επένδυση
- Μέτρηση των επιδόσεων
- Η διόρθωση των αποκλίσεων

Έλεγχος

Βασικές αρχές Διοίκησης & Διαχείρισης της Παραγωγής

- **Σχεδιασμός Διαδικασιών Παραγωγής:** Ποιος ο τρόπος με τον οποίο τα προϊόντα παράγονται αποτελεσματικά και αποδοτικά;
- **Αποθήκευση και Αποθεματοποίηση:** Πώς διαχειριζόμαστε τα αποθέματα και που τα αποθηκεύουμε;
- **Ποιότητα:** Πώς ελέγχουμε και διασφαλίζουμε την ποιότητα σε όλα τα επίπεδα της παραγωγικής διαδικασίας;
- **Σχεδιασμός Κόστους:** Πώς διαχειριζόμαστε αποτελεσματικά το κόστος παραγωγής για την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης;

Βασικές αρχές Διοίκησης & Διαχείρισης της Παραγωγής

- **Διαχείριση Αλυσίδας Εφοδιασμού:** Πώς πρέπει να λειτουργήσει η επιχείρηση ώστε να συνεργαστεί αποτελεσματικά με προμηθευτές, να διαχειριστεί την αλυσίδα εφοδιασμού και να εξασφαλίσει συνεχή ροή υλικών και ειδών που απαιτούνται για την παραγωγή;
- **Αυτοματισμός και Τεχνολογία:** Μπορούν οι νέες τεχνολογίες και η χρήση αυτοματισμένων συστημάτων να βελτιώσουν την απόδοση και την αποτελεσματικότητα των παραγωγικών διαδικασιών;

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Μεταποίηση: Η μετατροπή ενός **πρωτογενούς αγροτικού προϊόντος** σε άλλο προϊόν το οποίο είναι κατάλληλο για κατανάλωση ή για άμεση ή μελλοντική χρήση.

«**Αγροτικά προϊόντα**»: Είναι τα προϊόντα της **γεωργίας**, της **κτηνοτροφίας**, της **θαλάσσιας αλιείας**, της σπογγαλιείας, της οστρακοκαλλιέργειας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων, της υδατοκαλλιέργειας, της δασοπονίας, της θηραματοπονίας και των κάθε είδους εκτροφών και τα προϊόντα που προέρχονται από το πρώτο στάδιο επεξεργασίας ή μεταποίησης αυτών, καθώς και κάθε άλλο προϊόν που προέρχεται από την αγροτική εν γένει δραστηριότητα.

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Τελικά Προϊόντα: Αυτά που προορίζονται για κατανάλωση.

Ενδιάμεσα προϊόντα: Αυτά που χρειάζονται και άλλη επεξεργασία.

Η **προστιθέμενη αξία** συνεπάγεται τη μετατροπή ενός γεωργικού (ακατέργαστου) προϊόντος σε ένα προϊόν, το οποίο μπορεί να πωληθεί σε υψηλότερες τιμές και να έχει μεγαλύτερη διάρκεια ζωής.

Δαπάνες Κεφαλαίου + Δαπάνες Εργασίας + Αξία Υλικών = Αξία Προϊόντος

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Ανάμεσα στους κύριους λόγους που οδήγησαν στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων περιλαμβάνονται:

1. Η **φύση των αγροτικών προϊόντων** (π.χ. δυνατότητα μακροχρόνιας διατήρησής τους).
2. Άνοδος **Βιοτικού Επιπέδου**.
3. Εξέλιξη **Επιστήμης & Τεχνολογίας**.
4. Αύξηση της **Διατροφικής Αξίας**.
5. Ανταπόκριση στη **Ζήτηση της Αγοράς**.
6. Πρόσβαση σε **Νέες Αγορές**.
7. Ανάπτυξη της **Οικονομίας**.

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Ενδεικτικά Οφέλη της μεταποίησης

- 1. Προσθήκη Αξίας:** Η μεταποίηση επιτρέπει τη μετατροπή πρώτων υλών ή ανεπεξέργαστων προϊόντων σε τελικά προϊόντα που έχουν υψηλότερη αξία και απευθύνονται στην αγορά.
- 2. Δημιουργία Θέσεων Εργασίας-Οικονομική Ανάπτυξη.**
- 3. Καινοτομία.**
- 4. Ενίσχυση Τοπικών Κοινοτήτων.**

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Ενδεικτικές Προκλήσεις της μεταποίησης

- 1. Κόστος:** Παραγωγή χαμηλού κόστους.
- 2. Πρώτες ύλες:** Ανομοιομορφία προϊόντος, καταστροφές λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών.
- 3. Ποιότητας:** Σχεδιασμός υψηλής ποιότητας, σταθερή ποιότητα.
- 4. Χρόνος:** Ταχύς χρόνος παράδοσης, Παράδοση στον προσυμφωνημένο χρόνο, Ταχύτητα ανάπτυξης.
- 5. Ευελιξία:** Εξειδίκευση, ευελιξία όγκων παραγωγής.

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Μέθοδοι μεταποίησης που χρησιμοποιούνται στη γεωργία και την τροφική βιομηχανία για την επεξεργασία αγροτικών προϊόντων:

Μηχανική Επεξεργασία/Κοπή και Συσκευασία: φρέσκα προϊόντα κόβονται σε κομμάτια και συσκευάζονται για πώληση στον καταναλωτή. Δεν αλλάζουν τελείως μορφή.

Χημική Επεξεργασία: Επέμβαση στη φύση και μορφή με χημικές ουσίες.

Επεξεργασία Θερμότητας: Περιλαμβάνει την εφαρμογή υψηλής ή χαμηλής θερμοκρασίας σε προϊόντα, όπως η βράση ή η κατάψυξη.

Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Ζύμωση: Η ζύμωση είναι η διαδικασία μετατροπής υδατανθράκων σε αλκοόλ ή άλλες χημικές ενώσεις μέσω της δράσης μικροοργανισμών, όπως η μαγιά.

Απόσταξη: Η απόσταξη είναι η διαδικασία εξαγωγής επιθυμητών ουσιών από φυτά ή φυτικά προϊόντα μέσω της χρήσης διαλυτικών.

Κατάψυξη: Η κατεψυγμένη συντήρηση είναι μια διαδικασία που χρησιμοποιείται για τη διατήρηση της φρεσκάδας και των θρεπτικών συστατικών των τροφίμων.

Κονσερβοποίηση: Αναγκαία για τη συσκευασία και επιμήκυνση της διάρκειας ζωής των προϊόντων.

Η πορεία των αγροτικών προϊόντων

- Από τον **παραγωγό** στον **καταναλωτή** χωρίς μεταποίηση (Φρέσκα Φρούτα και Λαχανικά, Νωπά Αυγά, Ελιές, Μέλι κ.ά.).
- Από τον **παραγωγό** στον **καταναλωτή** με υποχρεωτική μεταποίηση (Τυριά, Κρασί, Μαρμελάδες, Κρέας σε Αλλαντικά, Γάλα κ.ά.).
- Από τον **παραγωγό** στον **καταναλωτή** με υποχρεωτική μεταποίηση που δεν χαρακτηρίζονται τρόφιμα (Αιθέρια Έλαια από Φυτά, Φυτοφάρμακα, Υλικά Καλλιεργειών για Κατασκευή κ.ά.).
- Από τον **παραγωγό** στον **καταναλωτή** με μερική μεταποίηση (Ξηροί Καρποί με Επεξεργασία, Φυσικοί Χυμοί κ.ά.).